Województwo Kujawsko – Pomorskie

Nazwa województwa	Kujawsko - Pomorskie
Stolica	**Bydgoszcz – siedziba wojewody kujawsko-pomorskiego oraz większości urzędów administracji państwowej.** **Toruń – od 1999 siedziba marszałka województwa oraz większości organów administracji samorządowej.**
Powierzchnia	**18 000 km²**
Mniejszości narodowe	**Niemcy, Ormianie**
Gwara / język	**Język polski ; gwary chełmińsko-dobrzyńskie i kociewskie, które należą do dialektu wielkopolskiego; kujawska, tucholska, borowiacka, pałucka i krajeńska**

Województwo kujawsko-pomorskie powstało w 1999 roku w wyniku reformy administracyjnej dzielącej Polskę na 16 województw. Największe miasta regionu to w kolejności: Bydgoszcz, Toruń, Włocławek, Grudziądz i Inowrocław. Województwo kujawsko-pomorskie **ma dwie stolice.** Jedna z nich - **Bydgoszcz** jest siedzibą wojewody, a w drugiej - **Toruniu** urzęduje marszałek i ma siedzibę sejmik województwa.

Województwo kujawsko-pomorskie znajduje się w środkowo-północnej części Polski, leży nad Wisłą i jej dopływami: Drwęcą, Brdą, Wdą, Osą. Główna rzeka - Wisła dzieli obszar na kilka krain historyczno-geograficznych.

Województwo charakteryzuje więc złożoność terytorialna różnych ziem etnograficznie, kulturowo, historycznie i geograficznie odmiennych. W ujęciu historyczno-kulturowym województwo kujawsko-pomorskie obejmuje kilka odrębnych jednostek. **Do najważniejszych takich regionów należą:** w części północno-wschodniej - **Ziemia Chełmińska,** w części południowo-wschodniej - **Ziemia Dobrzyńska**, w części południowej - **Kujawy. Te trzy obszary w całości znajdują się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego**. Ponadto w skład województwa w częściach wchodzą inne regiony: **Pałuki, Krajna, Bory Tucholskie, Kociewie.**

CIEKAWOSTKI

- **Ziemia Chełmińska jest najbogatszym w zabytki regionem** województwa kujawsko-pomorskiego. Jest także rdzennym terytorium początków państwa krzyżackiego
- W województwie kujawsko-pomorskim najstarsze - romańskie zabytki architektury (z XI i XII wieku) występują na

Kujawach. **Z Kujawami wiążą się też początki państwowości polskiej.**

- Najbardziej atrakcyjnym obszarem wypoczynkowym jest **północna część województwa** a w niej Bory Tucholskie (Tucholski Park Narodowy, Rezerwaty Cisów w Wierzchlesiu), rejon Jeziora Koronowskiego, Tleń oraz liczne szlaki kajakowe na rzekach przepływające przez teren województwa.
- **Województwo znane jest w kraju z właściwości leczniczych trzech uzdrowisk** w: Ciechocinku, Inowrocławiu i Wieńcu Zdroju
- Na terenie województwa kujawsko – pomorskiego znajduje się **8 Parków Krajobrazowych:** tucholski, widecki, brodnicki, krajeński, nadgoplański, gostyńsko – włocławski, górzeńsko – lidzbarski oraz zespół parków krajobrazowych chełmińskiego i nadwiślańskiego.
- **W Biskupinie na Pałukach** turyści mogą zwiedzać osadę obronną kultury łużyckiej sprzed 2700 lat.
- **Toruń - gród Mikołaja Kopernika**, szczyci się wpisanym w 1997 roku na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego – UNESCO- średniowiecznym zespołem miejskim
- **Apteka Królewska** działała w Toruniu przy Rynku Staromiejskim w latach 1389-2011 czyli przez 622 lata. Była najstarszą i nieprzerwanie działającą apteką w Europie i na świecie
- **Toruński Ratusz Staromiejski** należy do najbardziej imponujących obiektów w Polsce i jest jednym z największych w świecie, którego wieża z 1274 roku jest najstarszą wieżą tego typu w tej części Europy
- **Pomnik Mikołaja Kopernika** w Toruniu jest jednym z najwcześniejszych pomników Kopernika w Polsce i na świecie. Chociaż stoi dopiero od 160 lat
- **Pierniki toruńskie** w minionych wiekach nie zawsze traktowano jako przysmak, lecz często jako dzieło sztuki rzemiosła artystycznego. Pierniki takie zyskały dużą popularność w Europie jako upominki i były przechowywane przez właścicieli wśród drogocennych przedmiotów.

- **Najbogatszy zbiór historycznych form piernikowych** posiada obecnie Muzeum Okręgowe w Toruniu, które dysponuje 246 obiektami, w tym wieloma pochodzącymi z XVII i XVIII w.
- Do historii przeszedł **piernik wypieczony w 1778 roku dla carycy Katarzyny**, który miał ok. 2 metrów długości i był gruby na 30 cm.
- **Piernikowa Aleja Gwiazd** zainicjowana w 2003 roku znajduje się na deptaku przed Dworem Artusa. W tablicach w formie piernikowej "katarzynki" znajdują się autografy znanych osób wywodzących się czy związanych z Toruniem, których wybitne osiągnięcia rozsławiają miasto w Polsce i na świece.

Znane postacie

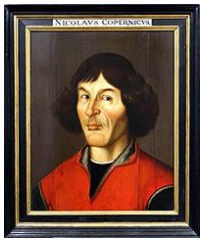

Mikołaj Kopernik (Nicolaus Copernicus; 1473-1543) - astronom, matematyk, ekonomista, lekarz, duchowny - wszechstronny człowiek Renesansu; największy i najbardziej znany torunianin. wprowadził do nauki nowożytnej teorię heliocentryczną. Największe dzieło: "De revolutionibus orbium coelestium"("O obrotach sfer niebieskich")

Joanna Koroniewska- polska aktorka, pochodząca z Torunia, gdzie sie urodziła i wychowała. Studiowała w łódzkiej Filmówce. W "M jak Miłość" zaczęła grać już na IV roku studiów jako Małgosia Mostowiak. Tą rolą od razu podbiła serca widzów. Ostatnio stanęła po drugiej stronie kamery. Razem z reżyserem Mateuszem Dymkiem nakręciła niezależny film pt. “Zwierzę powierzchni”.

Tony Halik - Urodzony w Toruniu dziennikarz, podróżnik, autor książek podróżniczych i około 300 filmów dokumentalnych. W 1948 roku osiedlił się wraz z żoną w Argentynie. Znany jest ze swych programów telewizyjnych pod wspólnym tytułem "Pieprz i Wanilia", takich jak: "180 tysięcy kilometrów", "Ostatni wolni Indianie", "Ścieżki w nieznane", "Tam, gdzie pieprz rośnie", "Tam, gdzie rośnie wanilia", "Nieznany kraj".2003 roku otwarto w Toruniu Muzeum Podróżników im. Tony Halika.

Beata Mikołajczyk - polska kajakarka urodzona w Bydgoszczy, srebrna medalistka olimpijska z Letnich Igrzysk Olimpijskich w Pekinie, brązowa medalistka Letnich Igrzysk Olimpijskich w Londynie, mistrzyni świata, mistrzyni Europy, młodzieżowa mistrzyni Europy, wicemistrzyni świata juniorek,

brązowa medalistka mistrzostw Europy juniorek i wielokrotna mistrzyni Polski. Jest zawodniczką UKS Kopernik Bydgoszcz.

Bogusław Linda– polski aktor, torunianin. Reżyser, scenarzysta teatralny i filmowy oraz pedagog i zapalony myśliwy. Znany m.in z filmów: “Kroll”, “Psy”, “Tato”, “Operacja Samum”, “Quo vadis” i “Pan Tadeusz”.

Strój ludowy kujawski

strój kobiecy: biała bluzka zdobiona koronką, sukienny ciemny gorset, spódnica wykończona na dole szeroką lamówką, bogato zdobiony białym haftem kujawskim fartuch, na głowie kolorowy czepek

strój męski: czerwona koszula, granatowy kaftan przepasany czerwonym pasem, na głowie rogatywka obszyta futerkiem, wysokie buty, granatowe spodnie

Strój ludowy dobrzyński

strój panieński: biała koszula, bufiaste rękawy ujęte w mankiet, pod szyją kryza. Gorset (niebieski, bordowy, czerwony, zielony) lamowany złotym galonikiem, wiązany wąską wstążką od dołu do góry. Spódnica gładka (zielona, czerwona, bordowa, niebieska), u dołu naszyta taśma w kolorach kontrastujących. Fartuszek wykończony złotym galonem u dołu (kolory: amarant, zieleń, czerwień). Na głowie maleńki toczek na czubku głowy, z tyłu warkocz podwinięty w ślimak, wstążeczki.

strój męski: koszula biała, spodnie z granatowego sukna, granatowa czamara lamowana czarną tasiemką, szamerowane zapięcie. Na głowie charakterystyczny kapelusz w kształcie 'ryjka', obwiedziony czarną wstążką z klamerką, za którą włożone jest pawie pióro.

Kuchnia Regionalna

Województwo kujawsko-pomorskie zarejestrowało do tej pory 23 produkty tradycyjne na Polskiej Liście Produktów Tradycyjnych, która powstała w 2004 roku.
Na Kujawach kuchnia jest urozmaicona, a mieszkańcy zaczynają dzień od pożywnego żuru z kartoflami czy chlebem. Dziś region coraz częściej kojarzy się Polakom z gęsiną. To efekt kilku lat starań, by ten nie do końca doceniany drób przywrócić z honorami do łask.

Tradycyjne dania:

Półgęsek - ma w polskiej tradycji kulinarnej kilkusetletnią historię. W przeszłości, serwowany jako przekąska o wyśmienitych walorach smakowych cieszył się popularnością na stołach całej Europy. Z doskonałej jakości półgęsków słynęło zwłaszcza Pomorze i Litwa. Półgęski robi się z filetów mięsa gęsiego ze skórką, które są marynowane w specjalnej zalewie, a następnie wędzone. Delikatny w smaku, wyborny jako elegancka przystawka.

Czarnina kujawska - to jedna z najstarszych polskich zup. Przyrządzano ją przeważnie na święta i uroczystości rodzinne. Czarninę kujawską gotuje się na podrobach z kaczki lub gęsi z dodatkiem jarzyn i suszonych owoców. Do

rosołu dodaje się krew zmieszaną z mąką i octem. Doprawiana jest majerankiem lub cząbrem. Czarninę jada się z kluskami ziemniaczanymi lub makaronem domowej roboty. Oprócz podstawowych składników indywidualny smak nadają zupie dodatki, takie jak syrop ze śliwek lub gruszek w occie.

Mniszek bronisławski - to syrop wyrabiany z kwiatów mlecza (mniszek lekarski) cukru i soku z cytryny, zbliżony smakiem do pszczelego miodu. Wytwarzany jest tradycyjną metodą bez środków konserwujących i barwników. Oprócz walorów smakowych, syrop ma również zastosowanie lecznicze w schorzeniach wątroby i żołądka. Wspomaga osoby cierpiące na anemię, posiada właściwości wzmacniające odporność organizmu.

Mace borowiackie (inaczej zwane: klepoki) - to rodzaj pieczywa, które obecnie wypiekane jest przez członkinie Koła Gospodyń Wiejskich w Tucholi. W przeszłości podobne pieczywo, znane na terenie Borów Tucholskich pod nazwą klepoki, przyrządzano z resztek ciasta pozostałego po wypieku chleba. Nadziewano je owocami lub skwarkami. Współcześnie do ciasta dodaje się śmietanę, a farsz to mięso mielone, posypywane żółtym serem.

Legendy

DWAJ BRACIA BYD i GOST - Bracia Byd i Gost wędrowali z południa Polski na północ, szukając dogodnego miejsca, aby się osiedlić. Długo szukali, zawsze coś im nie pasowało; to rzeki brakowało, to wzniesienia nie było, gdzie by obronny, drewniany gród zbudować mogli, to dróg brakowało lub lasów. Wreszcie pewnego dnia w XII wieku przybyli na miejsce położone nad rzeką Dbrą, gdzie niedaleko płynęła Wisła, na południu i wschodzie były wielkie rozlewiska, a w okolicy pełno jezior i lasów. W tej dolinie, do której przybyli był bród na rzece, piękne wzgórza, a drogi prowadziły na wszystkie cztery strony świata. Na małym wzgórzu, tuż koło Górzyskowa odpoczywali i zachwyceni pięknem doliny tu gród założyli, i nazwali go Bydgost. W XII wieku gród przeniesiono nad samą Brdę koło brodu, gdzie wkrótce most zbudowano i kościół św. Idziego, a gród rozrósł się i wnet kasztelańskim został.

LEGENDA O GRZECHU KRZYŻAKA I KRZYWEJ WIEŻY - Na toruńskim zamku mieszkało kiedyś 12 rycerzy zakonnych. Jednego z nich zauroczyła młoda mieszczka. Spotykali się w toruńskich zaułkach, lecz mieszkańcy szybko donieśli o ich miłości komturowi i władzom miasta. Oboje ukarano, dziewczynie wymierzono 25 batów, a rycerzowi kazano zbudować wieżę. Wieża ta miała być jednak tak krzywa, jak krzywe i niewłaściwe było jego postępowanie. Stała się ona symbolem odejścia od reguły zakonnej. Do dziś jest także miejscem, w którym chętni sprawdzają swoją niewinność. Należy wtedy stanąć plecami przy murze, wyciągnąć ręce do przodu i spróbować pozostać tak przez chwilę. Legenda ta stała się elementem interaktywnego pokazu poświęconego historiom i legendom toruńskim w Domu Legend Toruńskich, podczas którego uczestnicy budują własną wieżę.

LEGENDA O POWSTANIU MIASTA TORUŃ - Według podania jedna z toruńskich baszt przyjaźniła się z Wisłą. Od przepływającej obok rzeki słuchała interesujących opowieści. Po pewnym czasie zaczęła zazdrościć Wiśle jej barwnego życia, ta jednak wciąż chwaliła się podpływając coraz bliżej murów baszty. Z czasem Wisła zaczęła podmywać jej mury. Baszta nie mogła wytrzymać już uderzeń fal i przestraszona krzyknęła: Wisło, Wisło, nie podpływaj tak blisko, bo ja runę! Rzeka odpowiedziała: **To ruń!** Krzyk baszty niesiony echem usłyszeli wędrowcy zastanawiający się jakie to miasto o wysokich ceglanych murach widać na horyzoncie. Tak właśnie nazwę Toruń nanieśli na swoje mapy.

LEGENDA O DIABEŁKU WĘGLISZKU - Diabełek Węgliszek wraz z Panem Twardowskim przybyli do Bydgoszczy. Był jego sługą wraz ze swoim kompanem diabełkiem Smołką. Kiedy Pan Twardowski opuszczał Bydgoszcz, Węgliszek pozostał w mieście, obiecując czarnoksiężnikowi, że będzie dusze mącić. Pewnego razu w roku 1630, omotał Apolonię Strychalską i jej córkę Agnieszkę, które skrzętnie jego rozkazy wykonywały: truły wodę w mieście, zsyłały choroby na ludzi i bydło. Za konszachty z diabłem obie kobiety zostały oskarżone o wykorzystywanie diabelskich i skazane na śmierć przez spalenie na stosie. I tak mijały lata Węgliszka w Bydgoszczy. Zmęczony łowami dusz zawarł ponownie znajomość z diabełkiem Smołką, i razem spokój dali łowieniem dusz, lecz wspólnie różne psikusy i figle mieszkańcom robili. Na starość zamieszkał przy bramie klasztoru karmelitów, coraz bardziej pokorniał aż wreszcie stał się domowym diabełkiem. Jego imieniem została nazwana kawiarnia literacka, która mieści się na rogu ul. Batorego i Starego Rynku.

Miasto wojewódzkie Bydgoszcz

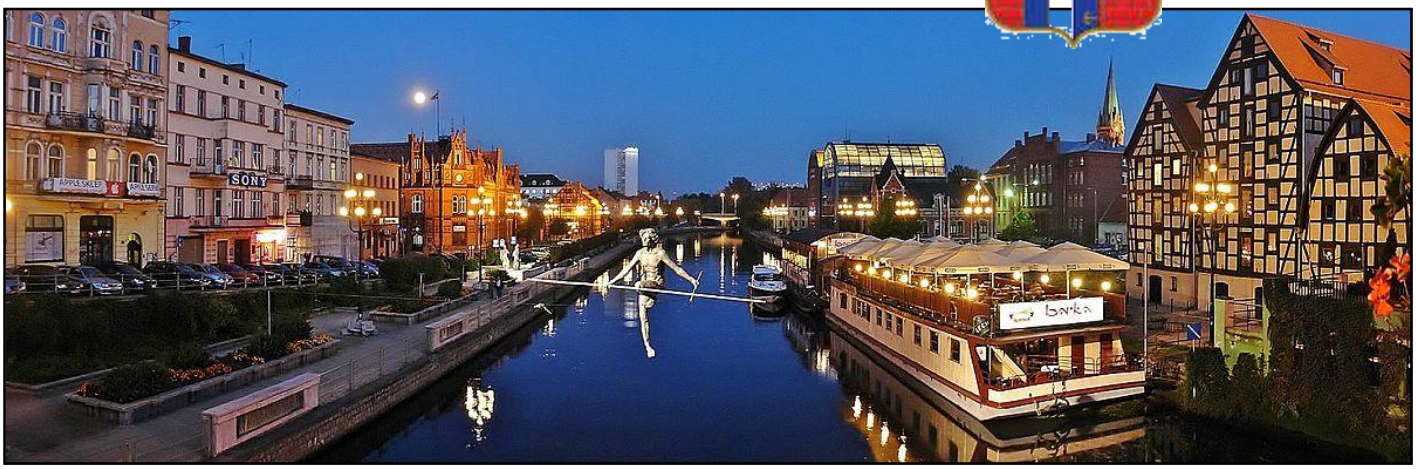

Bydgoszcz jest siedzibą administracji rządowej woj. Kujawsko-Pomorskiego. Jest położone nad Wisłą i Brdą. **Licząca sobie ponad 660 lat** Bydgoszcz to pierwsze co do wielkości miasto w Kujawsko-Pomorskiem. W kraju słynie z liczącego się środowiska muzycznego i znakomicie zachowanej secesyjnej zabudowy – wielka muzyka i secesja to dwa znaki firmowe miasta nad Brdą. Jest ważnym ośrodkiem przemysłowo - handlowym, kulturalno - naukowym i komunikacyjnym. Jednym z ważniejszych zabytków miasta jest późnogotycki, murowany z cegły kościół katedralny p.w. św. Marcina i Mikołaja (tzw. Fara), zbudowany w latach 1466-1502.

Atrakcje turystyczne Bydgoszczy

Kanał Bydgoski – jest jednym z najciekawszych bydgoskich zabytków. Zbudowany pod koniec XVIII wieku Kanał Bydgoski to unikatowy zespół urządzeń hydrotechnicznych, który wraz z otaczającym go parkiem ma szansę wkrótce znaleźć się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Ma 27 km długości i łączy Brdę w Bydgoszczy z Notecią pod Nakłem– ale przede wszystkim systemy żeglugi śródlądowej Europy Zachodniej i Europy Wschodniej. Pod koniec XIX wieku pływały po nim parowce, które rocznie przewoziły tędy 500 tysięcy ton ładunku! Rozciągający się po obu brzegach kanału park zdobi imponujący starodrzew - **40 czarnych topól z tego kompleksu, których obwód sięga trzech metrów, zalicza się do pomników przyrody.**

Bydgoska Wenecja nad Młynówką – zespół kamienic z przełomu XIX i XX wieku. Ze względów krajobrazowych przewodniki turystyczne polecają też tzw. Wenecję Bydgoską sąsiadującą od zachodu ze Starym Miastem. Jest to zespół architektoniczny tylnych części kamienic i ich oficyn z XIX w., przylegający do odnogi Brdy - Młynówki. Natomiast **na Wyspie Młyńskiej**, leżącej pomiędzy Młynówką i Brdą**, znajdują się m.in. zabytkowe spichrze głównie z XIX w.** oraz jeden, tzw. Spichrz Biały z ok. 1780 r., w którym znajduje się archeologiczna ekspozycja muzealna.

XVIII i XIX - wieczne spichrze - Znakiem firmowym Bydgoszczy są zespoły potężnych, osiemnastowiecznych i dziewiętnastowiecznych spichrzy. Taki zespół architektoniczny, łącznie z historycznym układem przestrzennym, zachował się m. in. na Wyspie Młyńskiej. Nad Brdą trzy dawne spichrze zbożowe z lat 1793-1800 z bocznymi ścianami drewnianymi, konstrukcji szkieletowej - obecnie Muzeum Okręgowe im. L. Wyczółkowskiego ze stałą ekspozycją „Pamiątek Bydgoskich”

Katedra św. Marcina i św. Mikołaja- Najstarszym obiektem zabytkowym Bydgoszczy jest kościół farny (parafialny), od 2004 r. katedra pw. św. Marcina i Mikołaja, zbudowany latach 1466-1502 w stylu późnogotyckim. Wewnątrz m.in. ołtarz główny z późnogotyckim (ok. 1513 r.) obrazem wotywnym Matki Bożej Pięknej Miłości z Dzieciątkiem Jezus, trzymającej różę w dłoni (koronowany w 1966 r.). Obraz, wokół którego później urósł kult maryjny, został ufundowany dla nieistniejącego już kościoła klasztornego karmelitów.

kościół Wniebowzięcia NMP, dawniej klarysek- Kościół zbudowano na miejscu dawnej drewnianej kaplicy szpitalnej pw. Ducha Św. (z 1448 r.). Od 1615 r. jako kościół klasztorny klarysek, od 1835 r. jako magazyn, później mieścił zakład oczyszczania miasta, remizę strażacką. Od 1920 r. ponownie służy celom kultowym. Wewnątrz na uwagę zasługuje alabastrowa renesansowa płaskorzeźba ***Ukrzyżowania*** z 1595 r.

Miasto wojewódzkie Toruń

Toruń – samorządowa stolica województwa, siedziba sejminku województwa, to znane hanzeatyckie miasto, jedno z najstarszych miast na terenie Polski, prawa miejskie otrzymał w 1233 r., będąc jednocześnie pierwszym miastem założonym przez Krzyżaków w ich państwie: Prusach. Jako stary gród jest jednym wielkim zbiorem najwyższej klasy zabytków. Malowniczo położone nad Wisłą i Drwęcą, z gotyckimi perłami architektury i zadbaną zielenią **Toruń** jest jednym z najpiękniejszych miast w Polsce. Miasto jest położone po obu stronach Wisły na granicy historycznych ziem chełmińskiej i Kujaw. Bogactwo i przepych miasta są widoczne we wzniesionych budowlach: świątyniach, spichlerzach, kamienicach i pałacach, które przetrwały do naszych czasów, dumnie przypominając o wielkości, znaczeniu i randze miasta.

Średniowieczna część Torunia (średniowieczny zespół miejski) została również uznana za Pomnik Historii w 1994 r. jako jeden z najwartościowszych w Polsce kompleksów architektoniczno-urbanistycznych i jako jedno z pierwszych miast na Pomorzu. Często nazywa się je Krakowem Północy, albo Małym Krakowem

Atrakcje turystyczne Torunia

Najbardziej interesującym miejscem w Toruniu jest jego Średniowieczny Zespół Miejski - obszar składający się ze średniowiecznych: Starego Miasta (1233 r.), Nowego Miasta (1264 r.), zamku krzyżackiego (poł. XIII w.), wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO - dla podziwiania którego tłumnie przybywają turyści.

Ruiny zamku krzyżackiego w Toruniu są pozostałościami po pierwszej i jednocześnie najstarszej warowni krzyżackiej na terenie Ziemi Chełmińskiej. **Teren zamku o powierzchni ok. 1,9 ha jest jedną z trzech części toruńskiego Średniowiecznego Zespołu Miejskiego, wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.** Wybudowany w Toruniu zamek był bazą wypadową do podboju Prusów i tworzenia na ich terenie potężnego państwa zakonnego. Komturski zamek, którego budowę rozpoczęto po połowie XIII wieku, składał się z zamku głównego, międzymurza i przedzamczy (północnego, górnego i dolnego).Zamek został zdobyty w lutym 1454 r. przez mieszczan Starego Miasta Torunia, co było fizycznym rozpoczęciem polsko-krzyżackiej wojny trzynastoletniej.

Ratusz Staromiejski - jest jednym z największych ceglanych budynków tego typu w Europie i najważniejszym zabytkiem toruńskiej starówki. Przez wieki stanowił administracyjne i handlowe centrum miasta, w jego pobliżu odbywały się jarmarki, hołdy składane władcom, rycerskie turnieje czy nawet publiczne egzekucje skazańców. **Ratusz Staromiejski jest także główną siedzibą Muzeum Okręgowego w Toruniu.** Muzeum Okręgowe jest najstarszym i największym muzeum w Toruniu i jednym z najstarszych i największych w Polsce. Początki jego sięgają 1861 roku, kiedy powstało Muzeum Miejskie w Toruniu. W 1876 roku zorganizowano z kolei polskie Muzeum Towarzystwa Naukowego, a dopiero w 1930 roku scalono oba zbiory w jedno Muzeum Miejskie.

Muzeum- Dom Mikołaja Kopernika- Muzeum Mikołaja Kopernika jest muzeum biograficznym najwybitniejszego torunianina, umiejscowionym w dwóch pięknych kamienicach gotyckich: w jego domu rodzinnym (nr 17; ekspozycja poświęcona wyłącznie Kopernikowi) i w połączonej z nim sąsiedniej kamienicy mieszczańskiej (nr 15; ekspozycja wnętrz mieszczańskich okresu hanzeatyckiego).

Pomnik Mikołaja Kopernika - Stojący w południowo-wschodnim narożniku staromiejskiego rynku pomnik Mikołaja Kopernika jest jednym z najważniejszych symboli Torunia. Odlany w pracowni znanego berlińskiego rzeźbiarza Fryderyka Tiecka, został ustawiony w obecnym miejscu w 1853 roku. Łaciński napis na cokole informuje, że upamiętnioną osobą jest Mikołaj Kopernik, torunianin, który ruszył Ziemię a zatrzymał Słońce i niebo. Z pomnikiem Kopernika wiąże się wiele sympatycznych zwyczajów. Tu właśnie władze toruńskiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika oddają cześć swemu patronowi w każdą rocznicę jego urodzin. U stóp astronoma prezydent Torunia spotyka się co roku z uczniami najlepszych klas toruńskich szkół.

Dwór Artusa- Toruński i gdański Dwór Artusa to dziś jedyne takie obiekty na świecie. Wprawdzie obecna forma toruńskiego Dworu pochodzi z XIX wieku, to jednak bezpośrednio nawiązuje do dawnego z 1386 roku. Niewiele osób też wie, że to właśnie toruński Dwór Artusa był pierwszym, jaki powstał w dawnym państwie krzyżackim. Był siedzibą Bractwa św. Jerzego - ekskluzywnego stowarzyszenia kupców i bogatego patrycjatu Torunia - działającego w latach 1311-1842. Był miejscem wielu ważnych spotkań, w tym politycznych, spośród których najważniejsze to zawarcie w 1466 roku II pokoju toruńskiego kończącego trzynastoletnią wojnę polsko-krzyżacką i likwidującego państwo krzyżackie w dotychczasowej formie.

Krzywa Wieża- Jest to najciekawsza i najbardziej znana baszta toruńska. Poza tym stanowi najbardziej popularną budowlę architektoniczną Torunia i jedną z turystycznych atrakcji miasta, owianą licznymi legendami. Pochylona ku północy baszta z początku XIV wieku pochyliła się już najprawdopodobniej w tym samym stuleciu na skutek niestabilnego gruntu. Odchylenie od pionu wynosi 146 cm przy 15 m wysokości (od strony ulicy).

Atrakcje turystyczne województwa

Ziemia chełmińska

Chełmno - Stare Miasto w Chełmnie w 2005 roku zostało uznane za jeden z 28 w Polsce Pomników Historii. Według pierwotnych zamierzeń stanowić miało stolicę państwa krzyżackiego. Najcenniejszą wartością historyczną Chełmna jest zachowany do dziś jego szachownicowy układ urbanistyczny, zupełnie unikatowy w swoim rozmachu, z największym w północnej Polsce rynkiem (111x156 m) w centrum. W centrum, pośrodku rynku, znajduje się **ratusz z drugiej połowy XVI wieku**, należący do najpiękniejszych zabytków renesansu w Polsce, mieszczący obecnie Muzeum Ziemi Chełmińskiej.

Ze względu na przechowywane w kościele farnym relikwie Św. Walentego, **Chełmno nazywane jest miastem zakochanych**. Co roku 14 lutego obchodzony jest tu szczególnie uroczyście – odprawiane są msze, organizowane koncerty, walentynkowe zabawy i konkursy.

Grudziądz - Jest czwartym co do wielkości miastem województwa, leżącym na północy województwa w Kotlinie Grudziądzkiej. Charakterystyczną dla Grudziądza panoramę tworzy usytuowany na wiślanej skarpie zespół spichrzy. Pochodzą one w zdecydowanej większości z XVII-XVIII w., czyli największego rozkwitu handlu spławnego na Wiśle. Na zespół składa się 20 obiektów, które z czasem zostały włączone w system obronny miasta.

Miasteczko Westernowe w MegaParku w Grudziądzu - W Miasteczku można zaznać tej niesamowitej atmosfery, znanej jedynie z filmów westernowych. Western City oferuje świetnie przygotowane pokazy kowbojskie.W tym ogromnym grudziądzkim parku rozrywki, nazwanym nie bez przyczyny Mega Parkiem, znajdują się też dinozaury, Kraina Bajek, Baśni i Legend, Safari, Zoo, Lunapark oraz Kraina Flinstonów.

Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa w Grębocinie - powstało w 2004 roku w niewielkiej wsi Grębocin, 8 km od Torunia. Można w nim obejrzeć niezwykłe zbiory związane z papiernictwem i drukarstwem i wziąć udział w interaktywnych warsztatach edukacyjnych. Muzeum mieści się w XIII wiecznym kościele Św. Barbary.

Kujawy

Tężnie w Ciechocinku- Ciechocinek jest jednym z najstarszych i najbardziej cenionych uzdrowisk polskich, o unikatowych właściwościach leczniczych. **Zabytkowe tężnie pochodzące z XIX wieku są największą tego typu drewnianą konstrukcją w Europie.** Warty zwiedzenia jest **Park Zdrojowy z 1875 roku z muszlą koncertową, pijalnią wód mineralnych oraz licznymi fontannami (m.in. fontanna "Jaś i Małgosia" z 1926 roku).** W Ciechocinku leczone są choroby układu krążenia, narządów ruchu, układu oddechowego, neurologiczne i reumatyczne. W leczeniu stosuje się cieplice solankowe, jodobromowe i siarkowe oraz borowinę.

Kruszwica - Jest jednym z najstarszych miast i legendarną stolicą Polski. Miasto znane jest również z tzw. Mysiej Wieży i związanej z nią legendy o Popielu. Wieża ta wraz z fragmentem murów obronnych jest pozostałością zamku Kazimierza Wielkiego z 1343 roku i stanowi bodaj największą atrakcję. Atrakcyjność turystyczną Kruszwicy podnosi także jej położenie nad Jeziorem Gopło, największym spośród jezior wielkopolsko-kujawskich, położonym na turystycznym szlaku wodnym Noteci. To właśnie tereny nadgoplańskie są kolebką państwa Piastów. Wystarczy wyruszyć wycieczkowym statkiem „Rusałka" po jeziorze Gopło, aby zauroczyć się wodnym królestwem nimfy Goplany.

Ziemia dobrzyńska

Golub-Dobrzyń - powstał na skutek połączenia w 1950 roku dwóch miast Golubia i Dobrzynia. Zwiedzanie miasta trzeba rozpocząć ze wzgórza zamkowego, na którym wznosi się zamek zbudowany przez Krzyżków w latach 1296 – 1310. Wielokrotnie był zdobywany i niszczony. Za rządów starościny królewny Anny Wazówny, siostry króla Zygmunta III Wazy, zamek zmienił wygląd z gotyckiej warowni na renesansową rezydencję pałacową. W 1807 roku pełnił funkcję lazaretu wojsk francuskich, a w 1833 roku Prusacy przeznaczyli go na więzienie. **Obecnie zamek jest siedzibą miejscowego oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego.** Zamek to również miejsce wielu międzynarodowych i krajowych imprez, tj. Wielkie Międzynarodowe Turnieje Rycerskie, Ogólnopolskie Konkursy Krasomówcze oraz Wielkie Bale Sylwestrowe**. Na przedzamczu wyeksponowane zostały armaty – rekwizyty z historycznego filmu „Potop" w reżyserii Jerzego Hoffmana, m.in. słynna kolubryna wysadzona przez Kmicica pod Częstochową.**

Szafarnia - Niewątpliwie największą atrakcją Ziemi Dobrzyńskiej jest Szafarnia. Tutaj w posiadłości Dziewanowskich w 1824 i 1825 roku przebywał Fryderyk Chopin, a **od 1988 roku działa tu Ośrodek i Muzeum Fryderyka Chopina**, drugie w Polsce po Żelazowej Woli, w którym odbywają się coroczne Międzynarodowe Konkursy Pianistyczne dla Dzieci i Młodzieży. Historia Ośrodka Chopinowskiego w Szafarni sięga roku 1949. Jego działalność została zainaugurowana 25 września „Festiwalem Chopinowskim".

Pałuki

Spośród nich wyróżnia się **Biskupin**, którego podstawowym walorem jest zrekonstruowana **osada obronna z okresu kultury łużyckiej z około 650-550 roku p.n.e**. **Biskupin jest jednym z najlepiej rozpoznanych grodów pradziejowych w Europie**. Słynna w świecie osada została odkryta w 1933 r. przez miejscowego nauczyciela, Walentego Szwajcera. Przed wojną **prowadzono w Biskupinie na szeroką skalę wykopaliska osady obronnej kultury łużyckiej sprzed 2700 lat. Nazwano je „polskimi Pompejami"**. Jest to najsłynniejszy polski rezerwat archeologiczny i jednocześnie muzeum, który został w 1994 roku wpisany na Listę Pomników Historii RP jako jeden z dwóch (obok Torunia) ośrodków w województwie. Ożywiony na czas sezonu turystycznego Biskupin oferuje turystom równie atrakcyjny dojazd do osady. Jak co roku można do niej dotrzeć zabytkową kolejką wąskotorową z Wenecji lub ze Żnina albo tramwajem konnym. Skorzystać można także z turystycznych rejsów statkiem "Diabeł Wenecki" po jeziorze Biskupińskim.

Strzelno- rotunda św.Prokopa i kościół klasztorny św. Trójcy - Centralną budowlą jest kościół Św. Trójcy, który powstał na przełomie XII i XIII w. **Kościół św. Prokopa , zwany tez rotundą, wzniesiony w 2. poł XII w. jest największą romańską rotundą w Polsce.** Jest to również jedyna na świecie romańska świątynia z czworokątnym prezbiterium

Wenecja - wieś położona między trzema jeziorami, z racji wodnego bogactwa **przypomina włoską Wenecję (stąd nazwa)**. Znajdują się tu m.in. ruiny XIV-wiecznego zamku kasztelana nakielskiego Mikołaja Nałęcza, zwanego "krwawym diabłem weneckim". **W pobliżu ruin i stacji kolejki znajduje się Muzeum Kolei Wąskotorowej.** Muzeum utworzone zostało w roku, 1972 (jako pierwsze w Polsce). **Jest to jedno z największych w Europie skansenów kolei wąskotorowej** o rozstawie toru 600 mm. W swoich zbiorach posiada niezwykłe eksponaty – między innymi 17 parowozów. Najstarszy z nich pochodzi z 1899 roku, a kilka następnych z okresu I wojny światowej. Można również zobaczyć wagony o różnym przeznaczeniu – towarowe, pasażerskie, drezyny ręczne i motorowe. Część wystawianych wagonów i lokomotyw jest otwarta i umożliwia zwiedzanie ich wewnątrz. Wystawiony w muzeum wagon pocztowy pełni funkcję sklepiku z pamiątkowymi pocztówkami. W ekspozycji znajdują się także urządzenia techniczne, używane dawniej na liniach kolei wąskotorowych – m.in. obrotnica kolejowa, budka dróżnika, czy żuraw wodny dla parowozów.

Bory Tucholskie i Kociewie

Krzyżacki zamek w Świeciu nad Wisłą- był warownią wyjątkową wśród wszystkich krzyżackich zamków, ponieważ **był jedynym "zamkiem wodnym" na terenach całego państwa zakonnego** wzniesionym na wyspie, w widłach dwóch rzek: Wisły i Wdy. Wokół liczących blisko metr grubości murów pozostawiono przestrzeń do ćwiczeń i turniejów, a na narożnikach wybudowano cztery baszty. Do naszych czasów przetrwała majestatyczna baszta północno-zachodnia, z której roztacza się wspaniały widok na okolicę. **Przeprowadzone w 2008 r. pomiary wykazały, że wieża odchylona jest od pionu w kierunku zachodnim o 106 cm, przy wysokości wynoszącej 34,73 m. Tym samym wieża zamku krzyżackiego w Świeciu, jest najwyższą krzywą wieżą w Polsce, na szczyt której mogą wejść turyści.** Wewnątrz warowni i na zamkowym dziedzińcu odbywają się wystawy, turnieje rycerskie, festyny, koncerty i imprezy cykliczne m.in.: Festiwal Mocnych Brzmień (lipiec) i Maraton Piosenki Osobistej Nocne śpiewanie (wrzesień).

Obszar Borów Tucholskich posiada wiele osobliwości przyrodniczych w postaci wielu zachowanych reliktów roślinnych z okresu borealnego, ostoi rzadkich gatunków ptaków, wielu rezerwatów przyrody z Cisami Staropolskimi im. Wyczółkowskiego na czele.

Wierzchlas - Rezerwat cisów staropolskich (pierwszy rezerwat w Polsce) utworzono dla ochrony jednego z największych w Europie naturalnych stanowisk cisa pospolitego. Pomimo, że prawnie cis we Wierzchlesie jest chroniony dopiero od 1956 roku, to jego ochrona trwa już ponad 170 lat, bowiem z 1827 roku pochodzi notatka odnaleziona przez niemieckiego przyrodnika Conventza „o surowej ochronie" uroczyska „Ziesbusch" w Nadleśnictwie Wierzchlas.

Opracowanie : Kaja G., Roksana P., opiekun SKE: Iwona W.

W opracowaniu wykorzystano informacje zawarte m.in. na stronach :

http://www.nasze.kujawsko-pomorskie.pl/
http://www.turystyka.torun.pl/
http://www.pl.all.biz/
http://www.socialtravel.pl/
http://www.kujawsko-pomorskie.pl/
http://poszukiwaczesmaku.pl/
http://www.intour.pl/
http://pl.wikipedia.org/
http://www.zamiasto.com.pl/
http://www.folklor-lalki.pl/
http://radiotravel.pl/region/110-kujawsko-pomorskie.html